

Eläinten terveyden valvonta 2017

Evira/820/0411/2018

Eviran raportti
Hyväksymispäivä 16.5.2018

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Hyväksyjä	Terhi Laaksonen
Esittelijä	Sirpa Kiviruusu
Lisätietoja	Sirpa Kiviruusu

Sisällysluettelo

1	ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAUVUUDEN TOTEUTUMISESTA	4
2	VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	4
2.1	<i>Kansallinen eläintautien valvontajärjestelmä</i>	4
2.2	<i>Vuosittaiset eläintautien seuranta- ja valvontaohjelmat</i>	6
2.3	<i>Eläinrokotteiden laadunvalvonta</i>	12
2.4	<i>Laboratoriot</i>	12
3	TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS.....	12
3.1	<i>Todetut puutteet ja niiden yleisyys</i>	12
3.2	<i>Puutteiden analyysi</i>	13
4	AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	13
5	ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	14
5.1	<i>Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen</i>	14
5.2	<i>Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen</i>	14
5.3	<i>Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet</i>	14
6	VALVONNAN RESURSSIT	15
7	MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	15

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Erityisiä haasteita eläintautivalvonnalle aiheuttivat alkuvuonna luonnonvaraisissa linnuissa todettu korkeapatogeeninen lintuinfluenssa Lounais-Suomessa ja länsirannikolla, sekä loppuvuodesta kalojen tarttuva vertamuodostavan kudoksen kuoliotauti (infectious haematopoietic necrosis, IHN), jota todettiin kolmella kalanviljelylaitoksella ja yhdellä onkilammikolla, ja lisäksi näytteet oli jo otettu yhdeltä laitoksesta, jonka tartunta vahvistui heti tammikuussa 2018. Alkuvuodesta Evira perusti rajoitusvyöhykkeitä luonnonvaraisten lintujen lintuinfluenssatapausten johdosta, mutta vyöhykkeiden perustamisesta luovuttiin pian. Vyöhykkeisiin liittyvien rajoitusten toimeenpano työllisti lähinnä Lounais-Suomen aluehallintovirastoa. IHN-tauti aiheutti useiden rajoitusvyöhykkeiden perustamisen ja rajoitusten toimeenpanoon liittyvää ohjaus- ja valvontatyötä, lisänäytteenottoja kontakti- ja epäilylaitoksilla, sekä poikkeuslupien myöntämisiä rajoituksiin. Lintuinfluenssan ei todettu levinneen siipikarjatiloiille tai muihin kotieläiminä pidettäviin lintuihin. Myöskään IHN ei levinnyt uusiin pitopaikkoihin tartuntojen havaitsemisen jälkeen. Afrikkalaisen sikaruton jatkuva leviäminen Baltian maissa ja sen kasvava uhka suomalaiselle sianlihantuotannolle aiheutti painetta tautivalvonnan ja torjuntatoimenpiteistä viestimisen jatkuvaan tehostamiseen. Tautivalvonnan strategisten tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen hyvin. Suomalaisten koti- ja tuotantoeläinten terveyden korkea taso säilyi IHN-tapauksia lukuun ottamatta.

Suomi pysyi kirjolohien IHN-tautitapauksia lukuun ottamatta vapaana helposti leviävistä ja vaarallisista eläintaudeista kotieläimillä sekä strategisesti tärkeistä naudan tarttuvasta leukoosista, IBR- ja BVD-tartunnoista, sikojen PRRS-taudista ja *Echinococcus multilocularis* -loisesta. Salmonellan esiintyvyys tuotantoeläimissä säilyi selvästi alle 1 % tasolla. Mehiläistautien osalta Ahvenanmaa pysyi vapaana *Varroa* -punkista. Kalojen osalta koko maa säilyi vapaana karpin kevätviremiasta (SVC), sisävesialue säilyi vapaana IPN genoryhmän 5 -tartunnoista ja lohikalojen alfavirustartunnoista (SAV) ja Ylä-Lapin alue säilyi vapaana *Gyrodactylus salaris* -loisesta. Viralliset tautivapaudet säilytettiin, lukuun ottamatta IHN-tautia, jonka osalta maa- ja metsätalousministeriö aloitti neuvottelut EU-komission kanssa.

Viranomaisten välisen koordinaation arvioitiin toimivan hyvin. Evira teki tiivistä yhteistyötä aluehallintovirastojen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Tullin, LUKEn ja Riistakeskuksen kanssa tärkeimpien eläintautien ja zoonoosien uhkien torjumiseksi. Valvonnan riskiperusteisuuteen kiinnitettiin edelleen huomiota ja suunnitelmallisuutta pyrittiin kehittämään valvonnan ja tutkimuksen asiantuntijoiden yhteistyöllä. Valvontaa ja toimenpiteitä kohdistettiin tehostetusti erityisesti IHN:n, lintuinfluenssan, afrikkalaisen sikaruton sekä raivotaudin torjuntaan.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

2.1 Kansallinen eläintautien valvontajärjestelmä

Eläintautivalvontaa tehdään aina eläinlääkäriin asiakaskäynnin yhteydessä. Jokainen eläinlääkäri on eläintautilain nojalla velvollinen ilmoittamaan kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle tiettyjen eläintautien epäilystä tai esiintymisestä alueellaan joko välittömästi tai kuukausittain. Aluehallintovirastot huomauttavat useille eläinlääkäreille ilmoitusten puuttumisesta. Myös eläimistä vastaava toimija tai muu henkilö, joka osallistuu esimerkiksi eläinten kuljetukseen tai teurastukseen, on velvollinen ilmoittamaan virkaeläinlääkärille eläintautiepäilystä eläintautilain 14 § mukaisesti. Lisäksi joidenkin eläintautien osalta toteutetaan vuosittaisia taudin esiintymisen seurantaohjelmia.

Lakisääteisesti vastustettavien eläintautien epäilytapauksissa valvontaviranomaisen on viivytyksettä tutkittava eläin ja otettava siitä tarvittavat näytteet. Aluehallintoviraston

tulee eläintautilain mukaan tehdä päätös siitä, onko kyseessä virallinen eläintautiepäily, jolloin pitopaikalle voidaan antaa hallintopäätös toimenpiteistä taudin leviämisen estämiseksi. Näytteitä voidaan ottaa myös eläintaudin poissulkemiseksi ilman virallista epäilyä. Joissakin tapauksissa voidaan toisaalta todeta eläintauti suoraan laboratoriotutkimuksin, ilman edeltävää epäilyvaihetta. Eviraan raportointiin 26 aluehallintovirastojen antamaa taudin leviämisen estämiseksi tehtyä päätöstä, joista 18 saatiin purettua saman vuoden aikana. Lisäksi purettiin seitsemälle pitopaikalle aiemmin annettu rajoituspäätös. Vuoden 2017 aikana annetuista päätöksistä neljä koski salmonellaepäilyä, ja 18 todettua salmonellaa. Useimpia mehiläisten esikotelomädän takia annettuja rajoituksia ei raportoida Eviraan, ja muidenkin tautien osalta raportoinnissa on puutteita, erityisesti hankalasti käytettävän tietojärjestelmän vuoksi. Muut kuin salmonellan takia annetut rajoitukset, jotka raportointiin Eviraan, olivat voimassa keskimäärin 2,75 vuorokautta, joten tautiepäilyjen kumoaminen pystyttiin tekemään nopeasti.

Eviran Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikköön ilmoitettujen, lakisääteisesti vastustettavien eläintautien tautiepäilyilmoitusten ja tautitapausten (ei salmonella) lukumäärä on esitetty taulukossa 1. Ilmoituksia tehtiin selvästi edellistä vuotta enemmän, 246 (180 ilmoitusta vuonna 2016), mutta ilmoituksista suurin osa koski luonnonvaraisten lintujen epäiltyä lintuinfluenssaa (55 ilmoitusta) tai lepakkorabiasta (42 ilmoitusta). Yhdellä lepakolla, isoviiksisiiipalla, todettiin uudentyyppinen lepakoiden lyssavirus, KBLV. Tuotantoeläimiä koskevia eläintautiepäilyjä raportointiin 84 pitopaikassa. Taulukossa on eritelty eläinten oireisiin perustuneet epäilyt (kliiniset epäilyt) ja laboratorion ensimmäisissä tutkimustuloksissa syntyneet epäilyt. Useimmissa tapauksissa eläintaudin esiintyminen voitiin sulkea pois oireilevista tai epäilyksenalaisista eläimistä otettujen näytteiden laboratoriotutkimuksilla. Syksyn 2016 ja kevään 2017 aikana todettu korkeapatogeeninen lintuinfluenssa lisäsi luonnonvaraisista linnuista tehtyjä tauti-ilmoituksia. Lintuinfluenssaa todettiin kahdeksassa luonnonvaraisten lintujen tautitapaustutkimuksessa. Tuotantoeläinten pitopaikoissa todetut salmonellatapaukset on esitetty erikseen taulukossa 2.

Taulukko 1. Lakisääteisesti vastustettavien eläintautien epäilyjen ja todettujen tapausten lukumäärä, muut kuin salmonella ja mehiläisten esikotelomätä.

Eläinlaji	Epäilyt ja tapaukset	Kliinisiä oireita	Laboratorion	Päätökset taudin leviämisen estämiseksi	Epäilty eläintauti*	Todettu vastustettava eläintauti
Naudat	14	14	0	3	Suu- ja sorkkatauti, pernarutto, BSE, leukoosi	ei
Siat	16	1	15	0	ASF / CSF, brusella, PRRS	ei
Hevoset	1	1	0	0	Näivetystauti	ei
Lampaat ja vuohet	3	2	1	0	Scrapie, pernarutto, brusella	ei
Kalat	20	12	8	5 (pl. IHN kontaktit)	IHN, IPN genoryhmä 5	IHN (4 kpl)
Siipikarja ja tarhatut linnut	30	27	3	4	AI, ND, <i>M. gallisepticum</i>	ei

Lemmikit	31	31	0	0	Rabies	ei
Muut (vil- lisika, , le- pakko, susi, luonnon- varaiset linnut)	130	130	0	0	Lintuin- fluenssa, ASF/CSF, ra- bies,	Lintuin- fluenssa, le- pakkorabies
Yhteensä	248	218	28	12		

*BSE = bovine spongiform encephalopathy, ”hullun lehmän tauti”

CSF = klassinen sikarutto

ASF = afrikkalainen sikarutto

PRRS = porcine reproductive and respiratory syndrome

IHN = tarttuva vertamuodostavan kudoksen kuolio, infectious haematopoietic necrosis

IPN gr 5 = infectious pancreatic necrosis, tarttuva haimakuoliotauti, genoryhmän 5 virustartunnat

AI = lintuinfluenssa

ND = Newcastlel tauti

Aluehallintovirastot toimittavat koosteen eläinlääkäreiltä saamistaan ilmoitettavia eläintautteja koskevista raporteista Eviraan kuukausittain. Eniten raportoitiin orf-tartuntoja (41 pitopaikkaa, edellisenä vuonna 46 pitopaikkaa), *Mycoplasma bovis* –tartuntoja naudoilla (36 pitopaikkaa, edellisvuonna 32 pitopaikkaa) sekä vuohtien listerioosia (34 pitopaikkaa, edellisvuonna 31 pitopaikkaa). Eniten raportoidut taudit olivat samoja kuin edellisenä vuonna. *Mycoplasma bovis* –tartuntojen määrä on ollut selvässä kasvussa; vuonna 2014 ilmoitettiin tautitapaus 8 pitopaikassa ja vuonna 2015 26 pitopaikassa. Hevosten pääntautitapauksia raportoitiin 13 tallilla, kun edellisenä vuonna tartuntaa raportoitiin kahdeksalla tallilla. Muiden tauti-ilmoitusten osalta pysyttiin normaalissa vaihteluvälissä. Evira laatii eläintautitilanteesta vuosittaisen Eläintaudit Suomessa –raportin. Ilmoitettavien eläintautien esiintymiseen ei liity lakisäätöisiä viranomaistoimia pitopaikassa, ellei kyseessä ole ammattimaista eläinten myyntiä, näytteille asettamista tai harrastustoimintaa harjoittava eläinten pitopaikka, jossa on todettu zoonoosi.

2.2 Vuosittaiset eläintautien seuranta- ja valvontaohjelmat

Eläintautien seurantaohjelmia toteutetaan lainsäädäntöön perustuen ja Eviran vuosittain laatiman erillisen seurantaohjelman mukaisesti. Useiden tautien osalta seuranta perustuu EU-lainsäädäntöön joko niin, että ohjelmaa toteutetaan koko EU:n alueella (esimerkiksi lintuinfluenssaseuranta), tai Suomelle myönnetyn erityisaseman, kuten tautivapauden, säilyttämiseksi (esimerkiksi nautojen bruselloosi tai sikojen TGE). Lisäksi passiivista eläintautitilanteen seuranta tehdään tilakäynneillä ja kuolinsyyn selvitykseen tai muusta syystä lähetettyjen näytteiden tutkimuksilla.

Osa seurantaohjelmien näytteistä pyydetään teurastamoilta, joissa näytteenotosta vastaa viime kädessä Eviran tarkastuseläinlääkäri, ja osa pyydetään tankkimaitonäytteinä meijereiltä. Silloin kun näytteenotto edellyttää tilakäyntiä, kunnaneläinlääkäri käy ottamassa näytteet. Tällöin aluehallintovirasto (lääkineläinlääkäri) ohjaa ja valvoo näytteenoton toteutumista kokonaisuutena, ja ohjaa tarvittaessa näytteenoton muuhun pitopaikkaan tai määrää toisen kunnaneläinlääkäriin suorittamaan näytteenoton.

Eläintautiseurannan tulokset julkaistaan vuosittain Eläintaudit Suomessa – vuosiraportissa. Eläintautiseurannan tavoitteet ovat täyttyneet kokonaisuutena hyvin, mukaan lukien eläintautien varhainen havaitseminen ja tautivapauksien säilyttäminen ja osoittaminen.

Salmonellavalvonta

Pakollisen salmonellavalvonnan piiriin kuuluvat raakamaitoa ja keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, myytäväksi tai luovutettavaksi tarkoitettuja uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat, sekä broilereiden, kanojen ja kalkkunoiden kaikki tuotantoketjun vaiheet. Tavoitteena on pitää salmonellan esiintyvyys alle 1 prosentissa ja tässä tavoitteessa pysyttiin.

Nautatilojen uusia salmonellatartuntoja todettiin ulostenäytteestä tai ympäristönäytteestä kaikkiaan viidellä nautatilalla: kahdella lypsykarjatilalla ja yhdessä emolehmäkarjassa, vasikkakasvattamossa ja yhdistelmäkarjassa. Edellisenä vuonna uusia tartuntoja todettiin kuudella tilalla. Salmonellatartunnat todettiin yhtä lukuun ottamatta tilojen omavalvontanäytteiden tutkimuksissa. Lisäksi kahdessa teurastamolla otetussa naudan imusolmukenäytteessä todettiin salmonellaa, mutta tiloilta otetut ulostenäytteet olivat kielteisiä. Keinosiemennysasemalle tulevat naudat ja niiden alkuperätilat sekä keinosiemennysaseman karanteenissa olevat sonnit tutkitaan myös salmonellan varalta. Näistä ei löydetty salmonellaa.

Salmonellaa todettiin yhteensä kymmenessä sikalassa. Kolmessa yhdistelmäsikalassa todettiin *S. Derby*, ja näistä kahdelta oli viety porsaita tiloille, joista yhteensä neljällä todettiin myös *S. Derby*, ja yhdellä lisäksi *S. Enteritidis*. Myös yhdessä ensikkokasvatamossa todettiin kontaktitilatutkimuksissa *S. Derby*. Emakkosikaloille ei löytynyt yhteistä tartunnan lähdeä. Salmonella löydettiin emakkosikaloissa ensin teurastamolla otetusta imusolmukenäytteestä ja löydöksen seurauksena pitopaikasta otetuista ulostenäytteistä. Yhdellä porsaita vastaanottaneista kontaktisikaloista todettiin ennakkoodotuksista poiketen *S. Typhimurium*. Yhdessä sikalassa todettiin *S. Typhimurium* FT 120 Tanskasta tuoduissa sioissa ja lisäksi yhdessä emakkosikalassa todettiin *S. Typhimurium*.

Neljässä siipikarjan pitopaikassa todettiin salmonellaa (seitsemässä pitopaikassa 2016): yhdessä broilieri-pitopaikassa, yhdessä Ruotsista tuotujen broilieriemojen kasvatusparvessa ja kahdessa pienimuotoisessa munintakanaparvessa.

Yhteensä uusia salmonellatartuntoja todettiin yhteensä 19 pitopaikassa (16 pitopaikassa vuonna 2016). Salmonellaepäilytapausten viranomaisnäytteenotto tehdään valtion varoin, samoin kuin taudin leviämisen estämiseksi annetun päätöksen kumoamiseen tähtäävä näytteenotto saneeraustoimien jälkeen. Tarvittavista saneeraustoimista vastaa toimija.

Taulukko 2. Salmonellatapaukset tuotantoeläinten pitopaikoissa

Eläinlaji	Todettu, kpl (suluissa ed. vuonna todetut)	Serotyyppi
Nauta	5 (6)	<i>S. Coeln</i> (2 kpl), <i>S. Typhimurium</i> FT U277 (2 kpl) ja <i>S. Konstanz</i> .
Sika	11 (3)	<i>S. Typhimurium</i> (3 kpl) <i>S. Derby</i> (7 kpl), <i>S. Enteritidis</i>
Siipikarja	4 (7)	<i>S. Typhimurium</i> , <i>S. Livingstone</i>
Yhteensä	19 (16)	

Siipikarjan pakollinen salmonellavalvonta kattaa broilerien, kalkkunoiden ja munintakanojen kaikki ikäpolvet sekä hautomot. Valvonnan piiriin kuuluvia pitopaikkoja on alle tuhat. Siipikarjan salmonellan viranomaisvalvonnan toteuma vaihteli AVI:n raporttien mukaan alueittain seuraavasti: Etelä-Suomi 80 % (32 valvontakäyntiä/suunnitelma 40 valvontakäyntiä), Lounais-Suomi 83 % (412/497 käyntiä), Länsi- ja Sisä-Suomi 88 % (191/217 käyntiä), Itä-Suomi 100 % (20/20 käyntiä), Pohjois-Suomi 88 % (21/24 käyntiä), Lappi 83 % (5/6 käyntiä). Koko maan osalta siipikarjan salmonellavalvonta toteutui osittain (85 % suunnitelmasta; 87 % vuonna 2016). Oleellisia alueellisia eroja ei ole aiempien vuosien valvonnan toteutumiseen nähden. Valvonnan toteutumisen arviointia haittaa se, ettei siipikarjalle ole olemassa rekisteriä, josta salmonellavalvontaan kuuluvien siipikarjatilojen perusjoukko olisi luotettavasti saatavilla. Aluehallintovirastoissa onkin pidettävä erillistä omaa kirjanpitoa pitopaikoista valvonnan toteutumisen arvioimiseksi. Valvontakäyntien raporteissa havaittuihin puutteisiin reagoitiin neuvonnalla. Kunnista ei myöskään toimiteta kaikkia valvontakäyntien raportteja aluehallintovirastoihin, joten todellinen toteuma on raportoitua suurempi. Kunnaneläinlääkärit myös edelleen odottavat pitopaikasta kutsua viralliselle tarkastukselle, vaikka käynti on nykyisen lainsäädännön mukaan kunnaneläinlääkärin vastuulla.

Maedi-visnavalvonta

Eniten maedi-visna -terveysvalvontaan kuuluvia toimijoita oli Länsi- ja Sisä-Suomen alueella, 89. Yhteensä koko maassa maedi-visna -terveysvalvontaan kuului 250 toimijaa vuoden lopussa. Ohjelmaan liittyi koko Manner-Suomessa viisi uutta toimijaa, ja erosi myös viisi. Ahvenanmaan tiedot puuttuvat. Terveysvalvontakäynnit toteutuivat alueilla vaihtelevasti, 64 – 100-prosenttisesti. Koko maan osalta maedi-visna -terveysvalvonnan pitopaikkakäynnit toteutuivat 85-prosenttisesti (78 % vuonna 2016).

Afrikkalainen sikarutto (ASF)

Afrikkalaisen sikaruton tautitapauksia todettiin edelleen suuria määriä erityisesti villisioissa Baltian maissa (Liettua, Latvia ja Viro), sekä Puolassa, Tsekissä ja Romaniassa. Eläintautivalmiutta pidettiin edelleen korkealla tasolla ASF:n varalta niin kaikissa aluehallintovirastoissa kuin Evirassa. Koska ASF on levinnyt useissa maissa ihmisen kuljettaman elintarvikkeen välityksellä, tehostettiin ASF:n torjuntaan tähtäävää matkustajaviestintää Länsisatamassa. Yhteistyötä metsästäjien kanssa jatkettiin. Näytteenottoa ja lähettämistä varten toimitettiin tarvikkeita riistanhoitopiireille, ja näytteitä kuolleista tai metsästetyistä villisioista saatiinkin jälleen edellisvuotta enemmän, 527 näytettä (, 366 näytettä vuonna 2016, 171 vuonna 2015 ja 138 vuonna 2014). Evira maksoi myös palkkion villisikanäytteiden lähettämiseksi. Tehokkaalla viestinnällä pyrittiin varmistamaan eri osapuolten tietämys taudin torjuntatoimista.

Raivotauti

Raivotautiepäilyihin liittyvien tutkimusten lisäksi raivotautitilannetta seurataan vuosittain luonnonvaraisista eläimistä, erityisesti Itä-Suomen syöttirokotusalueelta pienpedoista otetuilla näytteillä. Raivotaudin varalta tutkittiin yhteensä 572 eläintä (602 vuonna 2016, 553 vuonna 2015 ja 653 vuonna 2014), joista 538 oli luonnonvaraisia. Lepakoiden uuden tyyppistä lyssavirusta (KBLV, Kotalahti bat lyssavirus) todettiin yhdessä lepakossa. Aggressiivisen käytöksen tai hermosto-oireiden vuoksi tutkittiin 16 eläintä, lähinnä koiria ja kissoja (2016: 11). Laittomasti maahantuotuja eläimiä tutkittiin raivotaudin varalta 17 eläintä (2016: 21). Rokotusalueelta kerättävissä näytteissä päästiin lähelle 360 tutkittavan eläimen tavoitetta; pienpetoja saatiin ja tutkittiin 353. Näytteiden saamisessa Evira on metsästäjien vapaaehtoisuuden varassa. Metsästäjiin on oltu aktiivisesti yhteydessä näytteiden saamiseksi. Syys-marraskuussa levitettiin lentolevityksenä 180 000 pienpedoille tarkoitettua syöttirokotetta itärajalle.

Vesiviljelylaitosten valvonta

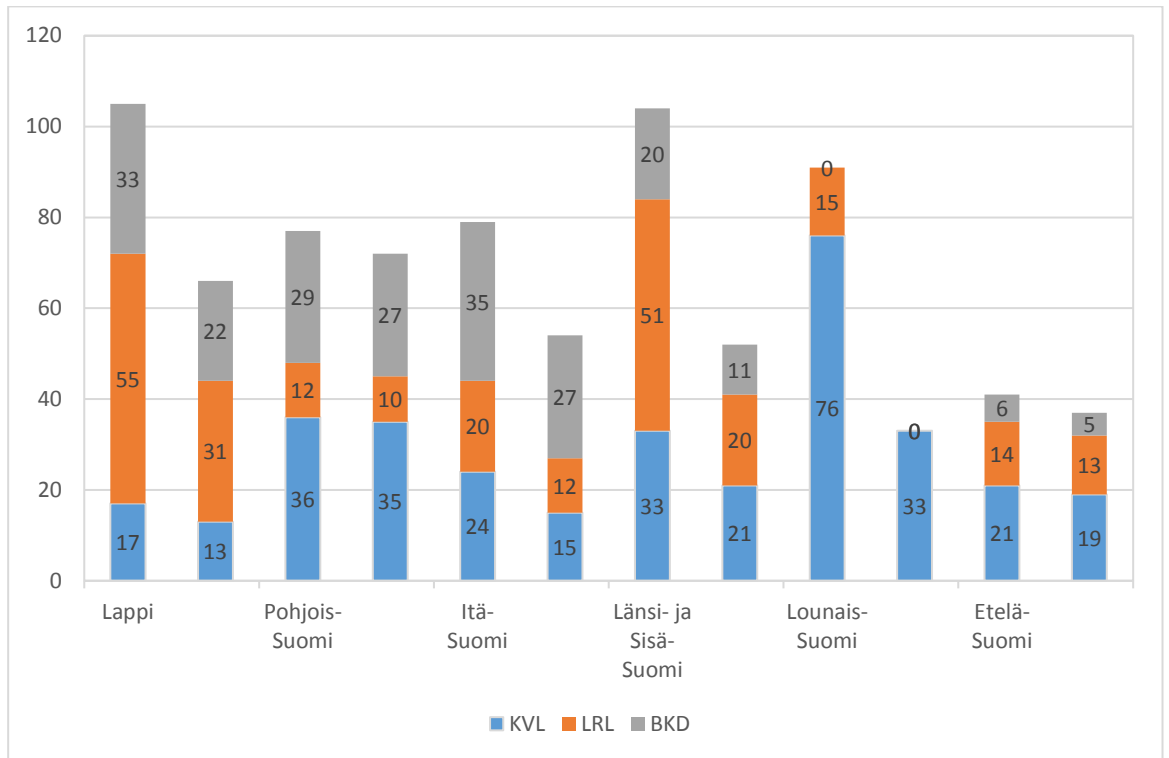
Kalanviljelylaitosten tautitilannetta seurataan EU-lainsäädännön mukaisesti, riskiperusteisesti tehtävin tarkastuksin ja näytteenotoin VHS, IHN, ISA, SVC ja KHV -virustautien osalta koko maassa, IPN- (genoryhmän 5 tartunnat) ja SAV -virustautien varalta sisävesialueella ja *Gyrodactylus salaris* -loisen varalta Ylä-Lapissa, Jäämereen

laskevissa vesistöissä. BKD-taudin esiintymistä valvotaan tarkastuksin ja näytteenotoin vapaaehtoiseen terveysvalvontaan liitetyissä sisävesialueen pitopaikoissa. Ahvenanmaalla toteutetaan VHS-taudin hävitysohjelmaa. Lisäksi tutkitaan luonnonvaraisia kaloja silloin kun niitä tai niiden sukusoluja otetaan viljelyyn emokalastoja tai istukaspoikasten tuottamista varten. Kalatauteja tutkitaan myös vientiin ja tuontiin liittyen, ylisiirtojen, sekä tietysti tautiepäilyjen yhteydessä. Maassamme viljellään noin kahtakymmentä eri kalalajia. Kullekin vastustettavalle taudeille alttiit kalalajit on listattu lainsäädännössä ja tautivalvonta on kohdennettu näihin lajeihin.

Seurantaohjelmien piiriin kuuluvia kalanviljelylaitoksia oli 226 kpl ja näille tehtiin 136 riskiperusteisen virustautien seurantaohjelman mukaista tarkastusta (vuonna 2016 162 tarkastusta ja vuonna 2015 177 tarkastusta). Tarkastusten ja näytteenottojen toteutumisessa oli suuria alueellisia eroja (Kuva 1). Kokonaisuutena riskiperusteisen virustautien seuranta onnistui tyydyttävästi. Suunnitelluista tarkastuksista tehtiin 66 % ja toteuma huononi edellisvuosiin nähden. Vuonna 2016 toteutui 84 % suunnitelluista tarkastuksista kun vuonna 2015 80 %. Parhaaseen tulokseen pääsivät Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, jonka alueella suunnitelluista 36 tarkastuksesta toteutui 35 (97 %) ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jonka alueella suunnitelluista 21 tarkastuksesta toteutui 19 (90 %). Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella suunnitelluista 76 tarkastuksesta puolestaan toteutui vain 33 (43 %). Oletettavasti valvonnan onnistumiseen vaikuttavat keskeisesti läänineläinlääkärien ja Eviran tähän kohdistamat resurssit. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston VASU-raportin mukaan: ”Aluehallintovirasto seurasi aktiivisesti valvontojen toteutumista ja muistutti valvonnoista sekä toimijoita että kunnaneläinlääkäreitä tarpeen mukaan.” Valvonnan systemaattista ohjausta tarvitaan.

Toimintaa harjoittaneita luonnonravintolammikkokasvattajia (vaihteleva määrä lammikoita per toimija) oli yhteensä 316 ja näille tehtiin 86 riskiperusteisen virustautien seurantaohjelman mukaista tarkastusta. Luonnonravintolammikoiden tarkastusten toteutumisessa oli suuria alueellisia eroja (Kuva 1). Kokonaisuutena valvonta onnistui heikosti. Suunnitelluista tarkastuksista toteutui 51 %. Vuonna 2016 toteutui 62 % suunnitelluista tarkastuksista ja vuonna 2015 65 %. Suuri osa luonnonravintolammikkokasvattajista on sivutoimisia ja toiminta on pienimuotoista. Lammikot saattavat olla useita vuosia tyhjinä ja kasvatuskäytössä vain satunnaisesti. Kalaa pidetään lammikoissa vain kesän yli. Luonnonravintolammikoiden valvonnan suunnittelu ja toteutumisen seuranta on näistä syistä hankalaa, mutta toisaalta valvonnan puutteista aiheutuvat riskit pienehköjä. Ammattimaiset toimijat tulivat pääsääntöisesti tarkastetuksi suunnitelmien mukaisesti.

Vapaaehtoiseen BKD-taudin terveysvalvontaan oli vuoden lopussa liitetty 123 kalanviljelylaitosta tai luonnonravintolammikkoviljelmää (299 pitopaikkaa), jotka terveysvalvonnan ehtojen mukaisesti tulee tarkastaa vuosittain. Aluehallintovirasto antaa pitopaikoille terveysluokan ja yksi luokituskriteeri on pitopaikassa toteutunut valvonta. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella BKD-valvonnasta toteutui 93 %, Etelä-Suomessa 83 %. Länsi- ja Sisä-Suomen alueella tarkastettiin vain 55 % terveysvalvontaan kuuluvista toimijoista. Vapaaehtoisen BKD terveysvalvonnan toteutumisvastuu on toimijoilla. Käytännössä valvonnan toteutumista valvotaan kuitenkin myös kunnissa ja aluehallintovirastoissa. Huonosti toteutunut valvonta aiheuttaa lisätyötä viranomaisille terveysluokituksen päivityksiä pohdittaessa. (Kuva 1).

Kuva 1. Suunniteltu ja toteutunut kalatautien valvonta aluehallintovirastoittain vuonna 2017. KVL=kalanviljelylaitosten riskiperusteinen virustautivalvonta, LRL= luonnonravintolammikoiden riskiperusteinen virustautivalvonta, BKD= BKD-taudin terveystalvontaan kuuluvien pitopaikojen valvonta.

Ahvenanmaan VHS-hävitysohjelma etenee hitaasti, mutta etenee kuitenkin. Ahvenanmaalla tehtiin 45 tarkastusta yhteensä 29 pitopaikassa. Suunniteltu seuranta onnistui hyvin. Saneeraus saatiin tehdyksi kahdella laitoksella. Jäljellä on vielä kolme saneerattavaa laitosta ennen kuin vapaaksi osoittamiseen tähtäävä nelivuotinen seurantaohjelma saadaan aloitettua.

Gyrodactylus salaris -loisen valvonta suoja-alueella hoidetaan suoraan Evirasta pyydettyinä näytteinä. Tuulomajojen harjunnäytteitä ei saatu ja Tenolta saatiin vain 30 näytettä.

Luonnonvaraisia kaloja tutkittiin 964 kpl VHS, IHN, IPN -tartuntojen varalta, 358 kpl SAV-tartunnan varalta ja 571 BKD-taudin varalta. Tutkimusmäärät riippuvat täysin kentällä tapahtuvasta toiminnasta (viljelyssä olevien emokalastojen uusiminen, ylisiirrot, jne).

Rapulaitoksia valvotaan riskiperusteisesti, pääsääntäisesti joka IV vuosi, äyriäisten valkopilkkutaudin varalta. Rapulaitoksia tarkastettiin kaksi, tarkastusten toteuma oli 20 % suunnitellusta.

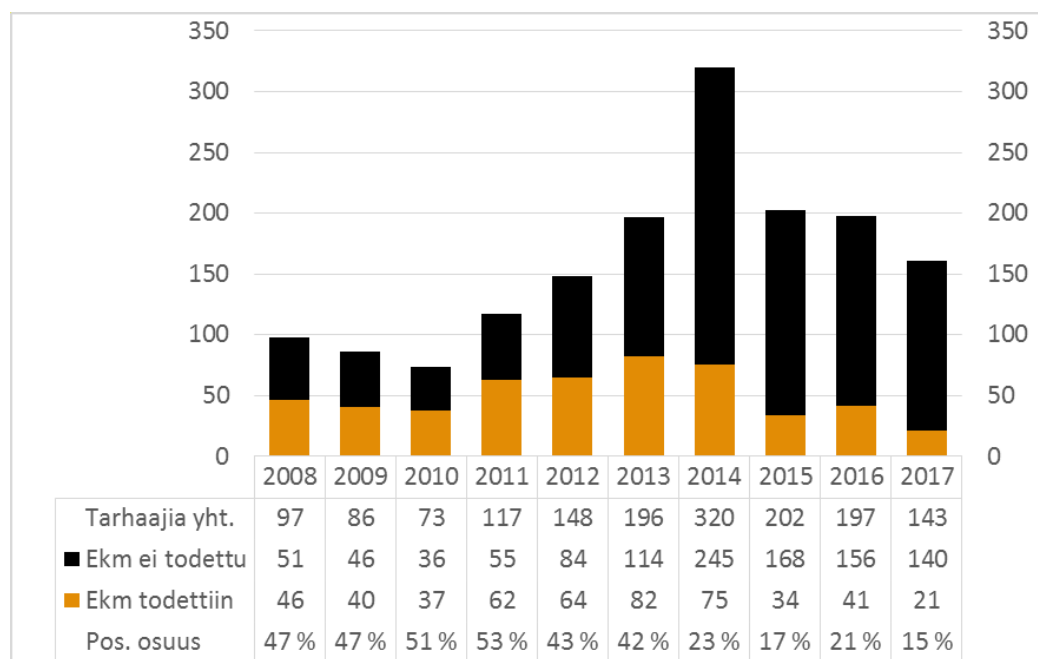
Vuoden lopulla todettiin Perämerellä, normaalissa riskiperusteisessa virustautivalvonnan näytteessä, helposti leviäviin eläintauteihin luokiteltua lohikalajien tarttuvaa, vertamuodostavan kudoksen kuoliotaattia (infectious haematopoietic necrosis, IHN). Tartunta löydettiin myös kyseisten laitosten kontaktina tutkitusta läheisestä kassilaitoksesta, emokalalaitoksesta Pohjois-Savosta ja edelleen kolmesta onkilammikosta. Emokalalaitokset tarkastetaan Suomessa nykyisin pääsääntöisesti vain kerran vuodessa ja rutiininäytteet otetaan vähintään joka toinen vuosi. Olemassa olevan tiedon valossa oletetaan IHN-tartunnan tulleen emokalalaitokselle toukokuun lopussa - kesäkuun alussa 2017. Laitos oli tarkastettu 23.5.2017, eikä tarkastuksella huomattu poik-

keavaa kuolleisuutta tai muuta syytä epäillä vakavaa eläintautia. Kyseiseltä emokalalaitokselta oli tutkittu ennen IHN-taudin toteamista seitsemän erää (194 kalaa) virus-tautien varalta. Eristä viisi oli lähetetty tarkastuksen jälkeen taudin syyn selvittämiseksi. Riskiperusteisen virustautien valvonnan voi katsoa täyttäneen tarkoituksensa Peräme-rellä. Tartunnan saanut emokalalaitos ehti kuitenkin toimittaa kymmeniä eriä elävää kalaa eri puolille Suomea ennen kuin siellä ollut tartunta todettiin. Suurten emokalalai-tosten ja muiden elävää kalaa laajalti myyvien laitosten valvontaa pitää tarkastella kriit-tisesti, ettei vastaavaa pääsisi uudelleen tapahtumaan. Epidemian hinta lasketaan mil-joonissa.

Mehiläistautien valvonta

Mehiläistautien osalta esikotelomätää valvotaan passiivisella seurannalla tarhaajien lähettämien omavalvontanäytteiden perusteella. Esikotelomätää on paljon erityisesti Länsi- ja Etelä-Suomessa. Ahvenanmaalla on riskiperusteinen seurantaohjelma Var-roa-punkista vapaan aseman säilyttämiseksi.

Esikotelomätätutkimukseen lähetettiin 1278 hunajanäytettä 143 tarhaajalta. Tutkitta-vaksi lähetettyjen näytteiden määrä vaihtelee vuosittain (Kuva 2). Vuosi 2014 oli uu-desta esikotelomätäasetuksesta (MMM 11/2015) johtuva siirtymäkausi, minkä jäl-keen näytteitä lähettäneiden tarhaajien määrä on palannut vuoden 2013 tasolle. Aiempiin vuosiin verrattuna positiivisten näytteiden osuus oli matala. Näytteistä on vuosina 2006 - 2017 ollut positiivisia 8 - 31 %. Mehiläistarhaajat ovat aktivoituneet taudin torjunnassa.

Kuva 2. Evirassa tutkitut mehiläisten esikotelomätänäytteet v. 2008-2017. Esikotelo-mädän seuranta on passiivista ja perustuu tarhaajien omavalvontaan.

Varroa destructor -punkkia tutkittiin Ahvenanmaalla 139 pesästä negatiivisin tuloksin vapaan aseman säilyttämisen tueksi. Näytemäärää lisättiin lähes 100 % edellisvuosiin nähden vastaamaan Kansainvälisen eläintautijärjestön OIE:n suosituksia komission ehdotuksen mukaisesti. Näytemäärä riskialueilla perustuu nyt 1 % prevalenssilla esiin-tyvän Varroa-punkin toteamiseen. Manner-Suomessa punkkia esiintyy runsaasti, mutta näytteitä ei yleensä tutkita laboratoriossa.

Keinollinen lisääminen

Eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvät valvontakäynnit toteutuivat koko maassa erinomaisesti: suunnitellun 24 valvontakäynnin sijaan käyntejä tehtiin 28.

2.3 *Eläinrokotteiden laadunvalvonta*

Evira toimii Suomessa eläinrokotteiden virallisena laadunvalvontalaboratoriona (OMCL, Official Medicines Control Laboratory). Evira tarkistaa kaikkien maahantuotujen rokote-erien analyysidokumentaatiot ja vapauttaa kaikki Suomessa eläimille käyttävät rokote-erät myyntiin. Rokote-eriä tutkitaan satunnaisesti tai epäiltäessä esimerkiksi rokotteen turvallisuutta, tehoa tai laatua.

Jos jokin toinen OMCL on jo sertifioinut rokote-erän, Suomi tunnustaa sertifiointin. Muussa tapauksessa Eviralta pyydetään sertifiointia (ns. OBPR-menettely, Official Batch Protocol Review).

Evirassa sertifioitiin 78 rokote-erää. Lisäksi tunnustettiin 126 muualla sertifioitua rokote-erää ja vapautettiin kansallisesti 48 erää. Evira tutki yhteensä 21 markkinoilla olevaa rokote-erää: 7 siipikarjarokote-erää, 12 nautarokote-erää, 1 hevosrokote-erä ja 1 rabiessyöttirokote-erä. Kaikki tutkitut rokote-erät täyttivät vaatimukset.

2.4 *Laboratoriot*

Evira toimii vastustettavien eläintautien kansallisena vertailulaboratoriona. Vastustettavia eläintauteja saadaan lisäksi tutkia Eviran siihen tarkoitukseen hyväksymässä laboratoriossa. Ilmoitettavia eläintauteja tutkivan laboratorion toiminnasta on tehtävä ennakoita ilmoitus Eviralle.

Eviran hyväksymiä, vastustettavien eläintautien tutkimuksia tekeviä laboratorioita oli Eviran lisäksi 22. Valtaosa em. laboratorioista tutkii vastustettavaa salmonellaa. Ilmoitettavia tauteja tutkivia laboratorioita oli Eviran lisäksi 31, joista viisi laboratorioita teki tutkimuksia ainoastaan trikinelloosin varalta.

Eläintautilain 82 §:n mukaan laboratorioiden tulee toimittaa tutkituista näytteistä eristämiensä eläintauteja aiheuttavien mikrobien ja loisten kannat tai näyte kansalliseen vertailulaboratorioon jatkotutkimuksia tai säilyttämistä varten. Lisäksi laboratorioiden tulee toimittaa Eviraan tiedot vastustettavien ja ilmoitettavien eläintautien varalta tutkittujen näytteiden määrästä ja tutkimustuloksista. Bakteerikantoja lähetti Eviraan kaksi laboratorioita. Ilmoitettavia eläintauteja tutkivista laboratorioista 29 laboratorioita (94 %) teki ilmoituksen Eviraan tutkituista näytteistä. Vastustettavia eläintauteja tutkivista laboratorioista kaikki tekivät ilmoituksen tutkituista näytteistä.

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTEMUKAISUUS

Toimijoiden lainkuuliaisuutta mitataan pakolliseen tai vapaaehtoiseen terveysvalvontaan liittyvillä virkaeläinlääkäriin käynneillä tehtyjen havaintojen kautta. Lisäksi havaittujen eläintautitapausten selvitystyöhön liittyy toimijan lainkuuliaisuuden arviointi.

3.1 *Todetut puutteet ja niiden yleisyys*

Eläinten terveyden ohjauksen ja valvonnan raportoitiin toteutuneen pääsääntöisesti suunnitelman mukaan. Ahvenanmaan tietoja oli kuitenkin vain rajatusti saatavilla.

Eläintautiepäilyihin liittyvässä eläinlääkärien toiminnassa ei ole havaittu puutteita, ja tautiepäilyjen ja -tapausten hoitaminen oli tehokasta. Nopea ja tehokas toiminta edesauttaa merkittävästi hyvän eläintautitilanteen säilymistä.

Täydentävien ehtojen mukaisessa tarkastuksessa tai muussa valvonnassa ei havaittu toimijoiden laiminlyöntejä eläintautien ilmoittamisessa. Pääsääntöisesti terveysvalvontaan liittyvä viranomaisvalvonta toteutui kohtalaisen hyvin, vaikka resurssien vähyys vaikeutti tarkastusten toteuttamista joillakin alueilla. Vesiviljelylaitosten valvonnan toteutumisessa raportoitiin alueellisia puutteita. Myös muissa eläinten terveysvalvontakäyntien toteutuksessa havaittiin puutteita, mutta vähemmän kuin vesiviljelylaitosten valvonnassa.

3.2 Puutteiden analyysi

Säännöstenvastaisuudet olivat yksittäisiä eivätkä vaarantaneet Suomen hyvää eläintautitilannetta tai aiheuttaneet merkittävästi vaaraa ihmisille. Säännöstenvastainen eläinten maahantuonti muodostaa kuitenkin riskin Suomen eläintautitilanteen säilymiselle. Niissä havaitut puutteet koskivat lähinnä lemmikkieläimiä. Eläinten maahantuonnin valvonta on esitetty sisämarkkinakaupan ja eläinlääkinnällisen rajavalvonnan raporteissa.

Niillä alueilla, joissa eläinten terveyden valvonta ei toteutunut täysin suunnitelman mukaisesti, oli yleisimmin syynä resurssivaje. Eläinten terveyden valvonta pystyttiin tästä huolimatta hoitamaan varsin hyvin, ja vaje realisoitui pääsääntöisesti muilla valvonta-alueilla. Aluehallintoviraston suora ohjaus parantaa terveysvalvonnan toteutumista.

Puutteiden esiintyminen

Puutteita esiintyi aiempien vuosien tapaan yksittäisinä, eikä niiden määrässä ole havaittu merkittäviä muutoksia. Puutteita esiintyi jokaisen AVIn alueella. Esimerkkinä toimijan laiminlyönti ilmoittaa saapunut siipikarjaparvi valvovalle eläinlääkärille.

Eläintautiepäilyihin ja -tapauksiin liittyvien rikkomusten pienen määrän selittää osaltaan kohtalaisen selkeä ja suoraviivainen lainsäädäntö sekä osaltaan tehokas valvonta eläintautitapauksissa. Eläintautien esiintymisen aiheuttamat tappiot vaikuttavat yleensä myös suoraan tuottajien toimeentuloon, joten tuottajilla on hyvä oma motivaatio noudattaa lainsäädäntöä. Suomen yleisesti hyvä eläintautitilanne toisaalta vähentää tautipainetta tuotantotiloilla, mutta toisaalta voi saada toimijat aliarvioimaan puutteisiin liittyviä riskejä.

Puutteista aiheutuvat riskit

Säännöstenvastaisuuksista ei aiheutunut vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, sillä kyseessä olivat lähinnä yksittäiseen yhteen tilaan tai toimijaan liittyvät vähäiset puutteet. Havaittujen eläintautitapausten ei todettu johtuneen tuotantotiloilla tapahtuneista säännöstenvastaisuuksista. Eläintautiepäilyt ja tapaukset hoidettiin tehokkaasti, mikä osaltaan esti eläintauteihin liittyvien riskien toteutumisen. Kirjoholia pitävillä vesiviljelylaitoksilla todetut IHN-tapaukset eivät tehtyjen tutkimusten valossa levinneet uusille laitoille enää tartuntojen toteamisen jälkeen.

Puutteiden syyt

Havaittujen säännöstenvastaisuuksien arvioitiin johtuvan yleisimmin yksittäisten toimijoiden tietämättömyydestä ja ammattitaidon puutteesta. Lainsäädännön todettiin muuttuneen mutkikkaammiksi ja osin vaikeasti tulkittavaksi. Toimijoihin todettiin kohdistuvan entistä enemmän lainsäädännön velvoitteita, mikä lisää todennäköisyyttä, että joi-takin vaatimuksia ei muisteta, ymmärretä tai muusta syystä rikotaan.

4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Aluehallintovirastoista tehtiin arviointi- ja ohjauskäyntejä valvontayksiköihin yhteensä yhdeksän. Evirasta ei tehty Eläinten terveyden valvonnan arviointi- ja ohjauskäyntejä.

5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Evira järjesti koulutusta Aluehallintovirastojen läänineläinlääkäreille kahtena päivänä säädösten tuntemuksen varmistamiseksi. Lisäksi Evira järjesti Valmiuspäivän valmiuseläinlääkärien kouluttamiseksi sekä Ajankohtaista eläintaudeista ja eläinten lääkitsemisestä – teemapäivän kaikkien eläinlääkärien kouluttamiseksi eläintautitilannetta ja eläintautien seurantaa ja valvontaa koskevien vaatimusten tuntemuksen varmistamiseksi. Eläinlääketieteen opiskelijoita 5. ja 6. vuosikurssilla koulutettiin säädösten tuntemuksen varmistamiseksi. Lisäksi Eviran asiantuntijat osallistuivat muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin tuottajien kouluttamiseksi. Aluehallintovirastot raportoivat pitäneensä yhteensä 45 luentoa toimijoille liittyen eläinten terveyteen.

Eläintautien ilmoittamisesta ja Suomea uhkaavista eläintaudeista (ASF ja lintuinfluenssa) pidettiin luento Eläinlääkäripäivillä, ja aiheet olivat myös teemana Eviran osastolla.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto raportoi pitäneensä ratsian Länsisatamassa yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Tullin kanssa, laittomien maahan tuotavien eläinten pysäyttämiseksi. Myös Lapin aluehallintovirasto järjesti tehovalvontaiskuja lemmikkien sisämarkkinasiirtojen ehtojen noudattamisen varmistamiseksi.

Tuottajakirjeillä, lehtiartikkeleilla, verkkoviestinnällä ja sidosryhmätapaamisilla pyrittiin varmistamaan toimijoiden säädöstentuntemusta. Tämä korostui erityisesti afrikkalaisen sikaruton, ja lintuinfluenssan torjunnassa.

Aluehallintovirastot kouluttivat kunnaneläinlääkäreitä eläinten terveyteen liittyen. Koulutuspäivien tarkka lukumäärä ei ole saatavilla. Arviointi- ja ohjauskäyntejä tehtiin valvontayksiköihin yhteensä yhdeksän. Arviointi- ja ohjauskäynneillä tehtyjä havaintoja hyödynnettiin koulutuksen suuntaamisessa ja sisällössä. AVIt pitivät yhteensä 22 luentoa toimijoille eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskien.

Evira järjesti yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden sekä Suomen Hippoksen ja Helsingin yliopiston kanssa afrikkalaisen hevosruton valmiusharjoituksen.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Aluehallintovirastot pyrkivät varmistamaan korjaavien toimenpiteiden toteutumisen neuvomalla ja ohjaamalla kunnallisia valvontaviranomaisia. Eläintautilain mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja (määräystä, kieltä tai rajoitusta, hyväksymisen, luvan tai rekisteröinnin peruuttamista tai uhkasakkoa tai teettämistä) käytettiin havaittaessa eläinten säännöstenvastaisia maahantuontitapauksia.

5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Eviran ja aluehallintovirastojen järjestämissä koulutuksissa käsiteltiin ajankohtaisia ja toimenpiteitä vaativia eläintautien vastustamiseen liittyviä kysymyksiä sekä eläintautilainsäädännön toimeenpanoa.

Uusia ja tarkennettuja ohjeita ja lomakkeita annettiin lainsäädännön toimeenpanon varmistamiseksi esimerkiksi pakollisesta ja vapaaehtoisesta terveystarkastuksesta.

6 VALVONNAN RESURSSIT

Aluehallintovirastot raportoivat käytössä olevat resurssit yhteisesti kaiken eläinten terveyden valvonnan osalta. Lukuihin sisältyy siten esimerkiksi sisämarkkinasiirtojen valvontaa ja sen ohjausta, mahdollisesti osittain sivutuotevalvontaa sekä osittain eläinlääkintähuollon valvontaa ja valvonnan ohjausta tekevien henkilöiden työpanosta varsinaisen eläinten terveyden valvonnan lisäksi.

Eläinten terveyteen aluehallintovirastoissa käytetty työpanos (13,7 htv) oli hieman pienempi kuin arvioitu tarve (14,86 htv). Laskennallinen vajaus oli siten 1,16 htv (2,90 htv vuonna 2016).

Valtuutettuja mehiläistautitarkastajia tarvittiin selvästi vähemmin kuin edellisvuonna ja he tekivät vuonna 2017 tarkastuksia 4 tarhaajan pitopaikoissa (2016 26 tarhaajan pitopaikoissa).

Eviraan perustettiin eläintautivalmiuden kehittämiseen tarkoitettu ylitarkastajan virka, joka täytettiin marraskuun alusta alkaen.

7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Lainsäädännön toimeenpanon jatkaminen sekä eläintautiuhkiin varautuminen erityisesti afrikkalaisen sikaruton ja lintuinfluenssan, mutta myös muiden helposti leviävien eläintautien sekä laittomien tuontien aiheuttamien uhkien osalta työllistää valvontasektoria edelleen. Varautumista jatketaan harjoituksin ja toimintaohjeita uusimalla, sekä edelleen tehostamalla viestintää. Maakuntauudistus tulee lisäämään koulutus- ja ohjaustarvetta huomattavasti. EU:n eläintautiasetus aiheuttaa eläintautilain uudistustarpeen jälleen lähitulevaisuudessa.

Riskiperusteisuutta erityisesti eläintautiseurannan kohdentamisessa ja valvonnan painopisteiden valinnassa on edelleen kehitettävä ottaen huomioon tilakoon kasvu, ketjuuntunut tuotanto usealla sektorilla sekä muut tekijät, kuten ilmaston lämpenemisen aiheuttamat uhat. Tarvittava eläinten terveyden hallinnan tietojärjestelmän kehitystyö on käynnissä, ja muuttaa eläintauteihin liittyvää raportointi- ja tiedonhallintakäytäntöjä ja parantaa saatavilla olevan tiedon laatua. Toisaalta kehitystyö vie henkilöresursseja valvonnan ohjaukselta.